

skal Spørgsmaalet om Brugsforholdets Fornyelse indbringes for den førnævnte Kommission, der skal afgøre, om de af ham fremførte Grunde for ikke at ønske Brugsforholdet fornyet er fyldestgørende. Denne Bestemmelse har vi alle indenfor Udvalget været enige om, og vi finder den fra alle Sider stemmende med, hvad der er ret og billigt. Desværre har denne betydelige Indrømmelse til Ejeren dog ikke været i Stand til at tilfredsstille de konservative Medlemmer i Udvalget, til Trods for, at Indrømmelsen er betydelig i Forhold til det nugældende. De konservative Medlemmer af Udvalget har, som det vil ses af Betænkningen, stillet et Underændringsforslag til Ændringsforslaget. Jeg skal ikke, før dette Underændringsforslag er motiveret af Forslagsstillerne, komme nærmere ind paa det, men vil tilraade dette høje Tings Medlemmer at forkaste det.

§ 3 i Ændringsforslaget omhandler det Tilfælde, hvor Ejeren ønsker at sælge Bruget. Det er en Paragraf, som tager Hensyn baade til Ejer og til Lejer. Hvis Ejeren ved Brugsforholdets Ophør ønsker at afhænde Bruget, kan han gøre det; men han skal i saa Fald afstaa Brugeren Bruget til samme Pris, som han kan opnaa hos en anden. Brugeren har saaledes Forkøbsret til Bruget. Det er muligt, at denne Forkøbsret ikke betyder saa forfærdelig meget; jeg og mine Meningsfæller havde helst set, at der til denne Forkøbsret var knyttet en Bestemmelse om, at Brugeren kunde købe Ejendommen til den Pris, som dens Ejendomsskyldværdi udgjorde, stadig ud fra den Betragtning, at vi mener, at en Forhøjelse af Brugets Værdi i de allerfleste Tilfælde skyldes Brugerens Arbejde; men da der ikke kunde opnaas Enighed herom, maa vi altsaa fratage denne Bestemmelse og i øvrigt fortrøste os til, at selv om Brugeren bliver nødsaget til, hvis Ejeren vil afhænde Bruget, at give Dagens Pris for det, vil han da ved sin Fratræden faa Erstatning for de Forbedringer, han har udført, ligesom han, hvis han køber Bruget, vil faa et tilsvarende Afslag i Købesummen.

Endelig er der i § 4 indsat en ny Bestemmelse, som hele Udvalget ligeledes har været enigt om, og som gaar ud paa, at ved Brugerens Død har hans efterlevende Enke Ret til at indtræde i hans Rettigheder og Forpligtelser overfor Ejeren. Det er en almindelig human Bestemmelse, som der ikke fra nogen Side er gjort Indvending imod.

I § 5 i Ændringsforslaget er der trukket nye Brug ind under disse Bestemmelser i

Forhold til det oprindeligt fremsatte Forslag. Det gik jo bl. a. ud paa, at under særlige Omstændigheder kunde Huse med Tilliggende af mindre end $\frac{1}{2}$ ha ogsaa komme ind under Beskyttelsen, saa at Brugeren bl. a. kunde faa Erstatning for udførte Forbedringer, og at han havde samme Ret til at kræve Brugsforholdet fornyet, som tilkommer Ejendomme paa over $\frac{1}{2}$ ha. Det lykkedes os imidlertid ikke heller at skabe Enighed om dette i Udvalget. Derimod er der Enighed om, at Landbrugsejendomme med et Tilliggende af 1 Td. Hartkorn og derover, dog under 2 Tdr. Hartkorn, ogsaa skal falde ind under samme Bestemmelser, som hidtil har været gældende for Brug under 1 Td. Hartkorn. Der er endvidere i denne Paragraf truffet en Del Undtagelsesbestemmelser bl. a. for Godsernes Vedkommende, saaledes at de Brug, som Ejeren i Henhold til tidligere Love har fuld Brugsret over, ikke kommer ind under disse Bestemmelser, heller ikke saadanne Brug, som benyttes til Tjenestehuse eller haves til Forpagtning af private Tjenestemænd, eller hvis der til Bruget er knyttet andet Erhverv — derved tænkes paa Virksomheder, der væsentlig forandrer Brugets Karakter fra Husmandsbrug, f. Eks. Mølleri, Bageri, Krohold og Købmandsvirksomhed, og endvidere falder Bruget heller ikke ind under dette Lovforslag, hvis dets Bygninger er af en saadan Størrelse, at det derved faar Karakter af Lystejendom. Denne Paragraf er ligeledes tiltraadt af hele Udvalget. Men efter at man har afgivet Betænkningen, er der fremkommet Betænkneligheder ved den Affattelse, som denne Paragraf har faaet. Man har udtalt Frygt for, at den er blevet alt for omfattende og rækker videre, end man egentlig havde tænkt. Det er gjort gældende, at navnlig nogle Steder i Jylland vil denne Paragraf være uheldig, idet der kan være nyopdyrkede Brug, som har et meget lille Hartkornstilliggende, men ofte kan være af en Størrelse, der ganske vist er langt udenfor det, man almindelig forstaaer ved et Husmandsbrug. Derfor har Udvalget paa ny overvejet dette Spørgsmaal, og disse Overvejelser er resulteret i, at der til tredje Behandling fra hele Udvalget vil foreligge et Ændringsforslag, som gaar ud paa, at det kun er Huse fra 1—2 Tdr. Hartkorn, som hører ind under Godser, der skal ind under Lovens Bestemmelser. Naar vi indstiller, at det er de Huse, der hører ind under et Gods, har dette Krav sin særegne Begrundelse. Der har i lange